

Ylioppilastutkintolautakunnalle

Asia: Suomen Rehtorit ry:n lausunto luonnoksesta suomi toisena kielenä ja kirjallisuus sekä ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -kokeiden uudistamiseen ylioppilastutkinnossa

Viite: Lausuntopyynnön diaarinumero: OPH-6591-2023

Suomen Rehtorit ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa luonnoksesta suomi toisena kielenä ja kirjallisuus sekä ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -kokeiden uudistamiseen ylioppilastutkinnossa.

Suomen Rehtorit ry kannattaa ylioppilastutkinnon kehittämistyötä ja toisiinsa rinnastettavien tutkinnon osien yhdenmukaistamiseen tähtääviä ehdotuksia. Yhdistys pitää myös tärkeänä, että kehittämistyötä tehdään aikaisemmat muutokset ja niiden aiheuttamat vaikutukset huomioiden. Tärkeää on tehdä kehittämistyö muiden laki- ja asetusmuutosten vaikutuksista saatu tietopohja hyödyntäen.

Suomi tai ruotsi toisena kielenä -kokeen suorittaminen on ollut mahdollista vuodesta 1996 lähtien. Kokeeseen osallistuneiden määrät ovat kasvaneet voimakkaasti etenkin viimeisen vuosikymmenen aikana. Kokeiden kehittämisen tarkastelu on siten toivottua ja vastaa kasvaneen suoritusmäärän tuottamaan tarpeeseen. Suomen Rehtorit ry näkee nyt valmisteilla olevan uudistuksen tarkoituksenmukaisena jatkumona erityisesti äidinkielen ja kirjallisuuden kokeen kehittämiseen, mutta myös laajemmin koko ylioppilastutkinnon uudistusprosessiin.

Koetta on uudistettu viimeksi syksyllä 2018, kun se muuttui digitaaliseksi. Koe on ollut kuitenkin edelleen rakenteeltaan suomen ja ruotsin äidinkielen ja kirjallisuuden -kokeisiin verrattua erilainen siitä huolimatta, että ylioppilastutkinnon kokonaisuudessa nämä ovat olleet toisiinsa rinnasteisia. Koe on esimerkiksi ollut yksipäiväinen, suomen ja ruotsin kielen äidinkielen ja kirjallisuuden kokeiden ollessa jaettuna kahdelle päivälle. Suomen Rehtorit ry näkee uudistuksen lähentävän suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -koetta suomen äidinkielen ja kirjallisuuden kokeeseen, mikä on perusteltua myös siitä näkökulmasta, että suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä on lukiokoulutuksessa rinnakkainen suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärälle sekä siihen, että äidinkielen ja kirjallisuuden koe (tai sen sijaan suoritettava suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -koe) on ainoa kaikille tutkintoa suorittaville opiskelijoille pakollinen ja yhteinen koe.

Uudistuksen jälkeen suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -kokeet ovat kaksipäiväiset ja kokeet suoritetaan ilmoitettuina äidinkielen ja kirjallisuuden koepäivinä. Uudistus ei Ylioppilastutkintolautakunnan arvion mukaan siten lisää koepäivien määrää eikä myöskään edellytä lukioilta uudenlaisia koejärjestelyjä. Suomen Rehtorit ry huomauttaa kuitenkin, että yksipäiväisen kokeen laajentuessa kaksipäiväiseksi myös osallistujien määrä koepäivinä lisääntyy ja tämä tosiasiallisesti vaikuttaa myös koejärjestelyihin sekä tarvittavien valvojien määrään.

Suomi/ruotsi toisena kielenä -kokeen osallistujamäärät ovat olleet kasvussa ja oletettavaa on, että määrä jatkaa edelleen kasvuaan jatkossa. Lukion rehtorien näkökulmasta tästä seuraa koepäivien osallistujamäärien kasvu ja sitä kautta järjestelyjen laajentuminen. Tältä osin järjestö ei voi yhtyä tutkintolautakunnan näkemykseen.

Aikataulun osalta Suomen Rehtorit ry pyytää huomioimaan, että lukion aloittavilla tulisi olla tiedossa tulevan ylioppilaskokeensa rakenne. Mikäli uudistus toteutetaan vuoden 2027 kevään tutkintokerrasta alkaen, muutoksen tulisi olla tiedossa 1.8.2024 lukion aloittavilla opiskelijoilla.

Suomen Rehtorit ry kiittää Ylioppilastutkintolautakuntaa siitä, että kokonaisuutena uudistusta on valmisteltu tutkimuspohjaisesti, pitkäjänteistä seuranta suorittamalla sekä lukiokoulutuksen edustajia laajasti kuulemalla. Uudistuksen tavoite on yhdenmukaistaa tutkinnon rakennetta ja varmistaa siten myös opiskelijoiden yhdenvertaisuus ja tasa-arvoinen kohtelu. Näiden tavoitteiden osalta järjestö tukee uudistusta ja puoltaa sen toteuttamista suunnitellusti.

Helsingissä 4.4.2024

Antti Ikonen
puheenjohtaja
Suomen Rehtorit ry